

De Ark Roermond wint Limburgse prijs palliatieve zorg 2011

De Limburgse prijs voor palliatieve zorg 2011 is gewonnen door De Ark, centrum voor palliatieve zorg uit Roermond. De prijs werd op 6 oktober in een bomvol congrescentrum Fortunato uitgereikt door prof. Spreeuwenberg, die de tweejaarlijkse prijs vorige keer won. In de zaal zaten 230 professionals en vrijwilligers uit de gehele Limburgse palliatieve zorg. De bijeenkomst ter gelegenheid van de zevende Internationale Dag van de Palliatieve Zorg werd officieel geopend door gedeputeerde Theo Krebber van de provincie Limburg.

Unieke aanpak

Palliatieve zorg is de zorg voor mensen die een ongeneeslijke ziekte hebben. Deze zorg is in Nederland georganiseerd in netwerken, waarin alle betrokken hulpverleners van verschillende disciplines met elkaar in contact staan. In Limburg zijn er zes regionale netwerken. Om de zorg voor de palliatieve patiënt nog beter te kunnen organiseren grepen zij twee jaar geleden de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg aan om de handen ineen te slaan; het startpunt voor een voor Nederland unieke, provinciebrede aanpak. Een aantal werkgroepen ging met verschillende opdrachten aan de slag. Tijdens de meeting op 6 oktober jl. rapporteerden zij over de resultaten van hun werk in de afgelopen twee jaar. De behoefte onder werkers in de palliatieve zorg om van elkaar te leren blijkt groot; de meeting die werd georganiseerd in opdracht van de zes netwerken voor palliatieve zorg in Limburg plus het IKNL Maastricht was al weken van tevoren uitverkocht. Dagvoorzitter was Simone van Trier van L1. De congrescommissie met leden uit de netwerken werd ondersteund door Hein Berendsen van HBPR.

Gedeputeerde stelt Limburgse palliatieve zorg ten voorbeeld.

Theo Krebber, gedeputeerde van de Provincie Limburg opende de 7e Internationale Dag van de Palliatieve Zorg. Hij stak niet onder stoelen of banken dat hij als ex-huisarts de palliatieve zorg heel belangrijk vindt. Het begeleiden van de patiënt in zijn laatste levensfase noemde hij het mooiste én het lastigste werk voor huisartsen. De gedeputeerde stelde daarbij de palliatieve zorg in Limburg ten voorbeeld. 'De palliatieve zorg in Limburg heeft zich door de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers ontwikkeld tot de unieke positie waarin deze nu staat. Met een organisatie waarin alle zes de netwerken op provinciale schaal nauw samenwerken. Van onderop, interdisciplinair

én met relatief weinig middelen, zijn professionals over de grenzen van hun instelling en over de grenzen van financieringssystemen gestapt, waardoor ze bijzondere palliatieve zorg mogelijk maken. Ons provinciale programma voor de zorg heet 'Zorg Dichtbij'; zorg georganiseerd dichtbij de burger en waarbij de burger in staat wordt gesteld zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid te nemen voor zijn gezondheid. Om dit te bereiken is samenwerking in de zorgketen van groot belang. De aanpak in de Limburgse palliatieve zorg is een goed voorbeeld van wat mogelijk is met samenwerking aan de basis, in het belang van de patiënt.'

De gedeputeerde: 'De werkers in de palliatieve zorg werken samen vanuit een motivatie van binnenuit. Als professional én als mens om de zorg aan patiënten in hun laatste levensfase zo goed mogelijk te laten verlopen. Zij doen dit ook vanuit respect voor de wens tot eigen regie van mensen in hun laatste levensfase. Het is een samenwerking van drie partijen: professionals, vrijwilligers en de patiënt met familie.'

Het is mede dankzij de inzet van de vele vrijwilligers en de hulp van sponsors dat het lukt om de hospicezorg goed te organiseren. U bent vandaag hier bijeen om elkaar te inspireren, van elkaar te leren én om de palliatieve zorg - een relatief nieuwe keten van zorg - goed op de kaart te zetten. Ik wens u een heel inspirerende, harmonieuze én smakelijke avond!

Samenwerkingsovereenkomst

Theo Peters, de voorzitter van de congrescommissie, schetste bij de start het kader voor deze meeting. 'Internationaal wordt in de maand oktober aandacht gevraagd voor de zorg in de laatste levensfase. Tijdens de vorige meeting twee jaar geleden hebben de zes netwerken voor palliatieve zorg in Limburg hun krachten gebundeld om elkaars mogelijkheden, kennis en kunde te verkennen en te gebruiken. Dit is toen officieel bekrachtigd door het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst met drie speerpunten: het ontwikkelen van een uniforme specialistische scholing, gezamenlijke informatievoorziening en meer afstemming tussen de hospices. Vandaag worden de resultaten gepresenteerd van wat in de afgelopen twee jaar in een aantal werkgroepen is ontwikkeld.'

Nieuwe specialistische opleidingen

Vervolgens presenteerde Anne van Pol, docente bij de Hogeschool Zuyd, namens de werkgroep scholing een nieuw concept voor leergangen voor palliatieve zorg op twee niveaus. Het gaat hierbij om nieuwe specialistische opleidingen voor mensen die werkzaam zijn in de palliatieve zorg. De leergangen zijn ontwikkeld door de Hogeschool Zuyd en de zes netwerken palliatieve zorg.

Betere communicatie

Jaap van de Broek, communicatiemedewerker van Orbis, presenteerde namens de werkgroep website een plan voor het ontwikkelen van één gezamenlijke website voor de gehele palliatieve zorg in Limburg.

Kijken in elkaars hospice-keuken

Cis van Deursen van hospice Zenith rapporteerde namens de werkgroep voor hospicevoorzieningen over een succesvolle aanpak, waarbij de hospices in elkaars keuken kunnen kijken. Via een vraaggesprek met vrijwilligster Maria Steenbekkers van hospice Mantelhof uit Heerlen werd duidelijk hoe zo'n kijkje in elkaars keuken kan worden ervaren.

Samenwerken smaakt naar meer

Het thema van de meeting was 'Samenwerken smaakt naar meer'. Dit thema kreeg extra accent door enkele intermezzo's. Zo lieten beroepsmuzici van het Limburgs Symfonie Orkest horen tot welke mooie resultaten samenwerking in de muziek kan leiden. Het horecapersoneel van Fortunato liet de aanwezigen met verrassende hapjes proeven, waartoe goede samenwerking kan leiden. De zes netwerken voor palliatieve zorg hebben het samenwerken in ieder geval omarmd. In de komende twee jaar wordt nóg intensiever samengewerkt tussen de netwerken. Het vergroten van de mogelijkheden om van elkaars werk te leren staat daarbij centraal.

Peiling: 'Wat vinden we ervan?'

Vervolgens peilde *dagvoorzitter Simone van Trier* wat de aanwezigen vonden van de presentaties. Met extra belangstelling werd geluisterd naar de reactie van raden van bestuur van instellingen die in de zaal aanwezig waren tussen hun medewerkers.

Mariëtte Keijser, lid Raad van Bestuur Sevagram, noemde het een prima zaak dat er aandacht is voor specifieke opleidingen voor werkers in de palliatieve zorg. 'De behoefte aan palliatieve zorg neemt de komende tijd verder toe, zowel in de thuissituatie als in hospices en verpleeghuizen. Het is prachtig werk, waarbij werkers nodig zijn die hoofd, hart én handen inzetten. Terwijl ze weinig tijd

om de zorg te leveren, zie je dat medewerkers in de palliatieve zorg vaak positief gestemd zijn. Ze leveren fantastisch werk dat ook dankbaar werk is; op dat vlak krijgen ze veel terug. Ik ben blij dat de zes netwerken zo samenwerken en kennis uitwisselen, waardoor ze het kennis-niveau van de medewerkers verhogen. Het is daarbij belangrijk, dat de medewerkers weten dat de bestuurders hun werk enorm waarderen. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat de medewerkers optimaal worden ondersteund en dat we hen zoveel mogelijk kansen tot verbetering bieden.'

Ysbrand Schouten, lid Raad van Bestuur Cicero, bracht in dat hij het daar zeker mee eens is maar ook dat 'de financiering van de palliatieve zorg nog altijd moeilijk ligt, omdat deze specifieke zorg tussen de wal en het schip van de regelgeving valt. Er is te weinig geld voor en in feite leggen de instellingen er geld op toe.'

Raoul Bakkes, lid Raad van Bestuur Proteion, merkte op dat palliatieve zorg 'steeds belangrijker wordt als sluitstuk in de zorgketen. Hij hield een pleidooi voor meer aandacht voor de vrijwilligers. Ook wees hij erop dat patiënten in de toekomst veel langer in de thuisituatie zullen blijven. Voor de kennisuitwisseling tussen vrijwilligers en professionals moet tijd worden vrijgemaakt.'

Simone van Trier vroeg of de medewerkers ook wel gebruik maken van de kans op kennisuitwisseling als ze daarvoor van de werkgever de faciliteiten krijgen. Onder applaus liet onder meer *wijkverpleegkundige Elly Vullings*

van Proteion meteen weten dat ze daar 'morgen al mee zou beginnen als ze daarvoor de tijd en ruimte zou krijgen'.

Roger Ruyters, lid Raad van Bestuur Meander, vulde aan dat de zorg intussen al over heel veel infrastructuur beschikt. Hij waarschuwde ervoor dat 'het cement tussen die bouwstenen' niet mag worden vergeten. 'De professionals van de verschillende disciplines moeten niet elk hun eigen kunstje doen, maar nog beter communiceren en afstemmen, in het belang van de patiënt, waar het allemaal om draait'. En onder applaus: 'Het zou goed zijn wanneer tijdens de volgende meeting best practices op dit gebied worden gepresenteerd'.

Prof. Cor Spreeuwenberg kon melden dat hij deel uitmaakt van een club die bezig is met het inhoudelijk ontwikkelen van een zorgstandaard als basis voor een DBC voor de palliatieve zorg. Wanneer het DBC door de minister wordt aanvaard, beschikt de palliatieve zorg eindelijk over eigen financiering. er is dus hoop; hoop is in de palliatieve zorg een belangrijke eigenschap.'

Hoe verder de komende 2 jaar?

Theo Peters, voorzitter van de congrescommissie, bespeurde een flink toegenomen 'goesting' in samenwerken en een groeiend *vertrouwen* in elkaar. Maar ook stelde hij vast dat het karwei voor de netwerken nog lang niet af is. 'We gaan door met het verbeteren van de palliatieve zorg. Van verbeteringen, zoals de scholing en de communicatie die niet direct voelbaar zijn aan het bed, naar verbeteringen in de directe zorg in de komende twee jaar.

Wij doen dit door als netwerken samen te werken rondom thema's, waarbij de medewerkers in het primaire proces worden ondersteund. Voor die directe zorg willen we bijvoorbeeld methodieken ontwikkelen om richtlijnen voor de zorg in de laatste levensfase [beter] in te bedden en mogelijkheden voor inzet van vrijwilligers breder bekend te maken en te stimuleren. Kortom: zorgen dat de bereikte resultaten geborgd worden en er goede aanzetten komen voor thema's die de directe zorg aan bed verbeteren.' Wel gaf hij daarbij aan dat er meer financiële armslag moet komen voor concrete projecten zoals de website. 'In dat verband is

het hoopgevend dat het Zorgkantoor, de Provincie en de Raden van Bestuur vandaag aanwezig zijn en bemoedigende geluiden hebben laten horen. De komende periode treden we graag met hen hierover in overleg'.

Hospice De Ark

Vervolgens werd de Limburgse prijs van de palliatieve zorg 2011 toegekend aan centrum voor palliatieve zorg De Ark. Met de prijs wordt iedereen geëerd, die betrokken is bij De Ark, die deel uitmaakt van St. Camillus in Roermond. De commissie die de prijsuitreiking verzorgt, had de keus uit een aantal kandidaten dat vanuit de hele provincie was voorgedragen. Prof. Cor Spreeuwenberg las het juryrapport voor en benadrukte dat het eren van de één [De Ark] niet betekent dat al die anderen, die in Limburg bij palliatieve zorg betrokken zijn niet worden gewaardeerd. De Ark heeft - aldus het juryrapport - 'al vanaf de oprichting in 1997 een bijzondere plaats in de wereld van de palliatieve zorg. De oprichters hebben een heel bijzonder hospice gecreëerd, dat door zijn spirituele sfeer en zijn verinnerlijkende architectuur past bij de opdracht van de Camillianen. Bij de start waren er nog nauwelijks hospices in Nederland. Het was uitermate gedurfd om meteen met veertien kamers te starten met eigen sanitaire voorzieningen. Palliatieve zorg wordt verleend aan medisch uitbehandelde patiënten, om de overgang van het leven naar de dood te verlichten. Het hele gebouw ademt de sfeer om deze overgang goed te kunnen doorvoelen. De Ark is weliswaar een plaats van verinnerlijking maar niet van vervreemding of afwending van de wereld. Het is geen medische wereld, maar de verpleegkundige en medische deskundigheid is groot. Een flink aantal vrijwilligers staat garant voor het onderhouden van de band tussen de wereld buiten en binnen De Ark. Centraal in de aanpak van De Ark staat respect voor en hulp aan de mens die lijdt. Enerzijds nabij-zijn en anderzijds deskundige en up-to-date palliatieve zorg bieden. Dit wordt door de patiënten en hun naasten gewaardeerd met het uitermate hoge cijfer van 8,9. De Ark heeft velen, ook in onze provincie, geïnspireerd tot het oprichten van kleinschalige hospices. Professionals en vrijwilligers tezamen hebben De Ark gemaakt tot het hospice wat het nu is. Kenmerkend zijn niet alleen de professionaliteit en grote deskundigheid, maar ook de buitengewone energie die aan elkaar wordt besteed. Daarin ligt mogelijk het geheim om in de moeilijke omstandigheden, waarin de mensen daar verblijven zo lang zo uitmuntend te kunnen functioneren. Zorg als die van De Ark kan alleen worden verleend als de top van de organisatie daar ten volle achter staat. Het heeft de commissie getroffen, hoe zeer de leiding van St Camillus het hospice altijd door dik en dun heeft gesteund. Last but not least wil de commissie de vrijwilligers nogmaals noemen. In het juryrapport staat vermeld dat zij 'door hun aanwezigheid troost en een helpende hand bieden in de laatste en meest intieme levensfase. Een lovenswaardige en onmisbare inzet maakt hun rol tot een bijzondere vorm van naastenliefde'.

De commissie is er dan ook van overtuigd dat De Ark met recht de Limburgse prijs voor de palliatieve zorg 2011 krijgt. Niet alleen vanwege de prestaties tot nu toe maar ook om het hospice aan te moedigen voort te gaan op de ingeslagen weg en een voorbeeld te blijven voor iedereen die in onze provincie betrokken is bij de palliatieve zorg.'

De prijs werd dankbaar in ontvangst genomen door *ziekenverzorgende Daniëlle Wilbers, activiteitenbegeleidster Els van der Hilst en vrijwilligster Lucie van Stokkom.*

In haar dankwoord benadrukte een opgetogen *Daniëlle Wilbers*, dat De Ark deze prijs 'alleen heeft kunnen winnen, door de inzet van heel veel mensen en omdat die werkers en vrijwilligers zich enorm gesteund weten door het vertrouwen van patiënten en hun naasten'. Tot slot stelde ze - onder luide toejuichingen - tevreden vast: 'De Limburgse palliatieve zorg lééft. En het is heel mooi om vandaag te morgen ervaren hoe groot de saamhorigheid hierin is.'